

S.T.O.

scenickazatva.eu

Spokojný temperamentný občasník

Strieľa celá rodina

Síce nikdy nenapíšem taký dojmavý úvodník ako Mašla, ktorá si to tu právom odsedela dlhšie ako ja na cpz-ke. Možno nenapíšem úvod plný faktov ako Molnár, na ktorého knihu sa už všetci veľmi tešíme. Taktiež neleží na Národnom cintoríne ako Mojmir vysmievať sa všetkým, ktorí sa právoplatne nedožili 100. výročia tohto festivalu. A určite nenapíšem také voyeurské zápisky z večerných stanovačiek ako Gabo. Ale rozhodne napíšem viac znakov ako Pavlačková a to mi je čert svedkom, že toto by som mohol zvládnuť.

Milí žatevníci a milé žatevníčky. Som tu s vami neprestajne, aj keď s krátkou prestávkou, od roku 2019. Vtedy to bol prelomový ročník pre Scénickú žatvu, pretože po takmer sto rokoch mala moderátora. Teda mňa, neskromne. Veď to poznáte, ťažko sa odosobniť od takýchto životných milníkov. Tak, úvodný egotrip by sme mali za sebou.

Scénická žatva je kultúrnou udalosťou roka už sto rokov. Dovolím si teda aktuálny ročník označiť za kultúrnu udalosť storočia. Každoročne sa tu zide crème de la crème slovenského ochotníckeho divadla, a to nenarážam len na účinkujúcich a účinkujúce, ale na všetkých, od lektorov a lektoriek cez redakciu, porotu, frekventantov a frekventantky tvorivých dielní, NOC, brigošov a brigošky, festivalový tím a najmä obsluhu v niekdajšom modrom, teraz bielom stane.

Ale Scénická žatva, to nie sú len ľudia. Istý Genius Loci sa tiež vždy zastaví. Dnes mi pri víne rozprával o svojej prvej návšteve divadelných závodov. Prišiel na odporúčanie kamarátov, ktorí mu tvrdili, že tento festival určite stojí za opáčenie.

Foto: Michal Lašut

Kapitán humor.

A Genius neľutoval. Povedal mi, že ešte nezažil podobnú udalosť, ako je táto, a to je Genius ozajstný svetomtulák. Že tá Žatva, napriek svojmu veku, má stále čo ponúknuť. Neustále sa zlepšuje a rastie. A vďaka tomu sa tu všetci cítíme ako doma. Akýsi Válek raz zívola a riekol: „Domov sú

storočníci, keď Molnárove deti budú zostavovať knihu Festival festivalov 2, sa všetci spolu ocitneme minimálne v mennom registri.

Žnite, sejte, obracejte, ale najmä užívajte úrody! Či obrody?

Váš Felicita

„Vidíme sa na Google Disku.“

– Viktória Vičíková

ruky, na ktorých smieš plakať.“ Neklamal.

Napriek tomu, že ide o významný stý ročník, žiaľ, ani tento nebude v jednej veci iný. Taktiež sa raz musí skončiť. Je mi ctou byť súčasťou a verím, že pri druhej

Zvonili ste?

Ochotníci sú sol' a korenie divadla

S Martinom je späť nielen Scénická žatva, ale aj Zuzana Kronerová, ktorá sa tu narodila. V rozhovore nám porozprávala o svojom vzťahu k mestu, festivalu a ochotníckemu divadlu.

Scénická žatva vám určite nie je cudzia, no aké všetky prepojenia s ňou máte?

Na festivale som niekoľkokrát účinkovala, odovzdávala som ceny či odohrala monodrámu Shirley Valentine. Scénická žatva mi je srdcu blízka, pretože sa na nej zúčastňovali nielen moji rodičia, ale aj rodinní priatelia ako Naďa Hejná či Vít Hejný (ktorému bol venovaný koncert v rámci programu, pozn. red.). Aj vďaka spomienkam mojich rodičov viem, že sa v salóne Nade Hejnej stretávali spisovatelia, výtvarníci, divadelníci... Skrátka, intelektuálna elita celého Slovenska.

A aký máte vzťah k mestu Martin, svojmu rodisku?

Martin je nielen moje rodisko, ale aj miesto so skvelou kultúrou, ku ktorej Scénická žatva určite patrí. Šírim jeho dobré meno s úctou a láskou. Hoci sme sa presťahovali do Bratislavy, keď som mala štyri roky, stále sme udržiavali živé kontakty s martinskými priateľmi, divadelníkmi, osobnosťami. Po mnohých rokoch sa mi splnil aj sen zahrať si v martinskom divadle, a to hlavnú postavu v hre August na konci Ameriky v réžii Józsefa Czajlika (následne mi bolo udelené čestné občianstvo mesta Martin). Po verejnej generálke mi kolegyňa mojich rodičov Eliška Nosáľová poslala ružu a napísala na lístoček: „Gratulujem ti k návratu.“ Dojalo ma to.

Aké sú vaše divadelné začiatky? Mnohí profesionálni herci začínali ako ochotníci...

U mňa to tak nebolo. Hoci som poškulovala po herectve už v detstve, nikomu som sa nepriznala a divadelné hry si čítala len pre seba. Pôvodne som chcela byť členkou Detskej rozhlasovej dramatickej družiny, no rodičia ma odhovorili. Tvrdili mi, že tam deti bijú, keď hrajú zle. (smiech) Napriek tomu, že som nezačínala ako ochotníčka, veľmi si ich vážim, obdivujem ich a dodnes s nimi veľmi rada hrávam napríklad vo filmoch. Ochotníci sú sol' a korenie divadla.

V čom je spolupráca s ochotníckymi hercami iná ako s profesionálmi?

Ochotníci disponujú neopakovateľným pôvabom, a ak ich má kamera rada, sú prirodzení, spontánni a autentickí. Vtedy ich sledujem, dožívam sa a snažím sa im priblížiť.

Pre mnohých divákov je pôžitkom sledovať váš zmysel pre grotesku a tragikomiku. Dokázali by ste pomenovať, aký typ humoru je v súčasnosti najviac v kurze a prečo?

Za starého režimu ľudia v divadelných predstaveniach nachádzali v medziriadkoch inotaje, ktoré si vysvetlili ako kritiku vtedajšej politiky. Humor často niesol skryté odkazy. Osobne mám najradšej práve tie komédie, ktoré sú bravúrne napísané a majú v sebe okrem smiechu aj smútok a hĺbku. Dnes vnímanie humoru trochu zlacnieva a väčšinovému divákovi stačí menej na to, aby sa zasmial.

Pravidelne sa zúčastňujete na rôznych divadelných i filmových festivaloch. Aký divadelný festival a čím vás kedy vôbec oslovil, prečo sú podľa vás festivaly dôležité?

Som čestnou riaditeľkou festivalu Nová dráma/New drama v Bratislave, ktorý podľa mňa nesmierne obohacuje domáce publikum i divadelníkov, pretože je medzinárodný a súťažný s bohatým a kvalitným programom. Spomeniem však aj Divadelnú Nitru, Istropolitanu na VŠMU či Dotyky a spojenia v Martine. Festival spája a ukazuje pestrosť divadelného umenia. Jediná bolesť, ktorú ako herci prežívame, je tá, že len málokedy si môžeme festival užiť a vidieť svojich kolegov z iných divadiel. Čas a povinnosti sú niekedy neúprosne a často hneď po predstavení musíme z festivalu odísť. Zmysel to má vtedy, ak sa nám podarí ostať aspoň na chvíľu.

Scénická žatva oslavuje aj so svojimi predchodcami 100 rokov. Čo by ste jej odkázali?

Vykroč smelo do ďalšej storočnice a maj veľa šťastných divadelníkov a spokojných divákov.

Rozhovor viedol Matej Vanoch, prepísal Mol

Narodeninové trapasy

Máme na krku stovku, tak si skúsme vyrobiť výpočet za druhý deň a adresujeme ho rovno princípalovi Moškovi. V presklenej budove Milénia medzi našim žatevníckym stanom a naším pódium v stredu večer tancovali ľudia do rytmov neslovenskej hudby a čudesne hýbali bokmi. Na tom sa dalo pohoršiť. „A čo tá salsa, pán Moško?“ pýtam sa pohoršene. „Prečo celé ráno nič a potom sú všetky majsterštuky nasekané s nedostatočným polhodinovým odstupom, pán Moško?“

Divadelný fajšmeker môže hlásiť vážny problém. Presun medzi niektorými bodmi programu je časovo príliš krkolomný. No doobeda sa nič nedeje, hoci by sa mohlo. „Ten internetový influencer sa vám vymkol spod kontroly, PÁN MOŠKO!!!“

Áno, moderátor internetových skvostov chodí po hrane, ne jeden divák mal šancu pohoršiť sa a ne jeden túto možnosť aj využil. V tejto chvíli si preto zauvažujeme: je možné vyhovieť každému? Chcete radšej sugestívnu odpoveď, alebo preferujete sugestívne odmlčanie?

Mojmír z Kvetnice pri Poprade

Bábky nám robí šepkárka

O tom, že je Ľubo Šárik jednou zo stálic Scénickej žatvy, svedčí aj fakt, že vo foyer Národného domu, kde sme robili rozhovor, sa nachádzal hneď dvojmo – fyzicky prítomný aj zvečnený na fotografii z kultovej inscenácie Tip-top biotop (schválne, či ho nájdete). Ašpiruje na slávu aj jeho inscenácia Boni a čierny snehuliak?

Vlani ste boli s podobnou hereckou zostavou na Žatve s Barčovou-Ivanovou Matkou. Od sociálnej drámy k rozprávke pre deti, to je istý dramaturgický odklon... hoci možno ani nie, keď si uvedomíme, že postavy sú bezdomovci.

My máme bábkarský súbor, ktorý vznikol v roku 1989, ten druhý je činoherný, ale oba sa zredukovali. Dohodli sme sa preto, že aj tí, čo hrajú činohru, budú hrať s bábkami a naopak. Kedysi sme hrali veľké bábkarské kusy ako Krása nevidaná, mali sme aj úspechy, ale to by sa už nedalo. Túto hru som videl

v troch variáciách, keď ešte Palik robil s ochotníkmi, potom som na to zabudol a on to neskôr urobil pod iným názvom. Hľadá sa snehuliak, v Bábkovom divadle v Košiciach. Tak som si spomenul a hodilo sa mi to, lebo ja neviem napísať rozprávku. Prečítal som ich tisíc, ale nenapísal som ani jednu.

Prečo máte iba dve bábky na päť hercov? Nie je ostatným ľúto, že nemajú svoje bábkové alterego?

Najprv sme chceli mať bábok viac, ale jedna herečka sa bála s nimi robiť. A pôvodne som chcel veľké bábky, ale sú malé preto, aby sme ich mohli hodiť do škatule.

Robiť divadlo o environmentálnej kríze je moderné. Ako v súbore vnímate problematiku topiacich sa snehuliakov?

Dnes už sa to nedá hrať tak, ako to Jano Uličiansky napísal, že snehuliak prežije v snehovej krajine celú zimu, pretože dnes už ani nie je sneh. Tak sme to trochu „poprešivali“, vymysleli sme, že nebudeme hrať o ekologickej fantázii na tému, ako zachrániť ľudstvo, ale, že to bude o láske k tomu, čo človek svojimi rukami vytvorí a čoho sa len tak nevzdá. A ešte mu aj

pomôžu priatelia.

A bábky máte nové či recyklované?

Máme šepkárku, ktorá má 74 rokov, a keď šepká, je v texte o tri strany inde ako herci na javisku, ale ona zase robí bábky. Nemám svedomie povedať jej, že šepkára nepotrebujeme, keď mi už vyrába bábky do novej inscenácie.

Sú aj inde detskí diváci takí uvedomelí ako v Martine, že pomáhajú na konci zbierať plastové fľaše?

Deti väčšinou fľaše nosia, ale minule, keď herec jednu hodil, tak aj deti ich začali hádzať, skoro došlo k úrazu. Ale reagujú, smejú sa, najmä škôlkari a prvý stupeň, druhý stupeň už vidí, že je to naivné.

S čím pridáte na 101. Žatvu?

Budeme zase robiť bábkový kus, Guľka Bombuľka. Viem to obsadiť štyrmi hercami, jedna mi povedala, že nebude môcť, lebo sa vydáva. Bude tam jedna herečka a tri upratovačky.

Maš.

V LIDL-i začal kolumbijský týždeň

Apel príde až na záver

Boni a čierny snehuliak
BSD Badido
Rimavská Sobota

Skupina bezdomovcov sa pohráva s odpadom – škatule, šaty, pet fľaše. Pohybovou improvizáciou vytvárajú divadelné prostredie pre svoj debatný krúžok. Pohrávanie sa s odpadom prináša prekvapujúco neopodstatnené objavenie dvojice divadelných bábok.

Strata a návrat čierneho snehuliaka či Yetiho príchod nie sú zmysluplne scenáristsky doriešené.

Ekologické vstupy a podtexty nachádzajú svoju apelačnú výzvu až v závere predstavenia. Mladé publikum sa radostne pridáva k hercom pri zbere triedeného odpadu, padajúceho z javiska.

Príbehová neukotvenosť spôsobuje problémy pri riešení mizanscén a celkovom významovom vyznení inscenácie.

Prof. Jozef Ciller

Zmena v programe!!!

Predstavenie Anča (DS KONKE), ktoré malo byť v piatok o 17:15 hod., bude v Štúdiu SKD vo štvrtok 1. 9. o 18:45 hod. K zmene došlo z rodinných dôvodov.

Recitácia Alexandra Hornáková – Ali Smith: Jeseň je plánovaná na piatok o 13:30 hod. pred predstavením Guľa.

Koncert kapely Sto múch sa začne o 19:15 hod. (o 15 minút neskôr).

OD 100LA

Prihovoríme sa za vás u Moška

MoDRé TRaKy pod vedením Štefana Foltána opäť priniesli tému hodnú dospeláckeho súboru (i publika). Tému, ktorá je vhodná na skorý poobedný čas, aby sme mali o čom premýšľať po zvyšok života. Štyri účinkujúce v rozhovore a v druhom rade aj v predstavení boli Nina Zuzlová, Adriana Božgiová, Alžbeta Stanová a Lucia Gulášová. Tieto mená je dôležité vymenovať, pretože neviem, ktorá je ktorá, a používam ich iniciály. Po skončení predstavenia som prišiel za dámami a opýtal sa jednoduchú otázku:

To čo bolo?

(Asi) A. B.: Bolo to predstavenie o človeku a celkovo o spoločnosti, ako sa ľudstvo vyvíja a vzájomne sa k sebe správa.

(Možno) N. Z.: A k prírode.

Keby ste neboli človek, čím by ste boli?

(Myslím si, že) A. S.: Stolička.

(Hádám) L. G.: Vták.

(Určite) N. Z.: Veľmi zložitá otázka.

(Nie tak určite) A. B.: Lev.

Čo je to mrožie právo, ktoré v predstavení spomínate?

(Tuším) L. G.: Podstatou je, že my ako ľudia sme sa právami zaradili až za tie mrožie, na úroveň so zvieratami.

(Snáď) N. Z.: Akože sme nepodstatní.

Viete, ako sa povie mrož po maďarsky?

Všetky: Nie.

Ani ja. V predstavení používate tieňohru,

viete ako sa povie tieň po maďarsky? To náhodou viem.

(Azda) A. B.: Ako?

Púchov.

(Všetky štyri vybuchli takým smiechom, že môžete ľutovať, že ste boli práve na obede. Som na seba hrdý, pozn. red.)

Čo by ste zapriali Scénickej žatve k stovke?

(Zrejme) A. S.: Aby sme tu boli každý rok najbližších minimálne dvadsať.

(Jednoznačne) L. G.: A aby ste vy (teda ten, ktorý robí tento rozhovor, pozn. red.) tu boli vždy.

(Kebyže) N. Z.: Prihovoríme sa za vás u Moška.

Felicita

Enviromentální balada s otvoreným koncom

„človek“

MoDRé TRaKy
pri ZŠ s MŠ, Vráble

Hviezdoslavuv Kubín má na letošní Scénické žatve silné zastoupení. A to nejen kvantitatívne, jak přesvědčivě dokázal soubor MoDRé TRaKy při ZŠ a MŠ ve Vráblech. Pod režijním vedením zkušeného Štefana Foltána načrtl a rozkreslil kolektiv mladičských hereček působivou jevištní skicu několika základních environmentálních témat. Interpretky stojí na samém začátku dospělého života a kladou si ty nejdůležitější otázky, jako jaký je vztah člověka ke světu a světa k člověku nebo co to slovo svět pro člověka vlastně znamená? Jestli si na tohle dokážete odpovědět a nic si přitom nenalháváte, můžete si blahopřát a postoupit do dalšího kola. Jaký je vztah člověka k člověku a co slovo člověk pro člověka znamená? A co znamená pro svět? Jde o kolekci otázek, které nás obklopují a my jim buď čelíme, nebo se jim vyhýbáme, jako by neexistovaly, a to podle toho, jak si stojí environmentální problémy lidstva v malém osobním hodnotovém žebříčku každého jednoho z nás. Často platí, že čím je člověk mladší, tím je k přemýšlení nad těmito otázkami otevřenější a méně se sám sobě vymlouvá. Už v tom je síla a výpovědní autenticita inscenace „človek“.

Další síla je pak ve skvěle zvolené literární předloze. Australský výtvarník a spisovatel Shaun Tan je proslulý křehkostí, s jakou dokáže propojovat svět literatury se světem výtvarného umění. Jeho zdrojem inspirace je mimochodem světoznámý český ilustrátor Petr Sís. Shaun Tan se specializuje na grafické romány a tzv. němé romány beze slov. Jeho dílo si vyložene říká o divadelní adaptaci, ale... Ale musí to být adaptace z rukou divadelníků, kteří se nebojí vyprávět svůj příběh obrazem více než slovem. A když říkám „svůj“ příběh, myslím tím příběh v přeneseném slova smyslu. Příběh, který není závislý na sdělování

lineárního děje. Příběh nesený hned několika na sobě nezávislými významovými linkami, které se nutně neprotínají. Plynou vedle sebe a zdánlivě mimoděk vytvářejí síť varovných signálů o stavu světa, ve kterém společně žijeme. Vrábelský soubor takové divadelní tvůrce k dispozici má.

Zručně pracují se symboly, jakými jsou zvířecí plyšové karnevalové masky, velké sklenice od okurek s nápisy láska, potrava, život atp., přírodní materiály jako hlína nebo voda, a nakonec třeba i mobilní telefony s nahraným zvukovým záznamem nastolujícím otázku „jak se jmenuješ?“, která je záměrně civilizačně pokrouceným dotazem po tom, kdo jsi.

Inszenace má baladický nádech a lyricko-epické ladění. Je sugestivní a sdělná. Až by jeden nechtěl věřit, že vznikla v době vrcholné izolace při covidových lockdownech. Anebo je právě proto tak silná?

Luděk Horký

Foto: Braňo Konečný

Bejby nebude sedět v koutě!

Všedný deň v Bonaparte

Drzá oslávenkyňa bez zábran

Len čo sa v rámci interaktívnej pasáže predstavenia s publikom obrátila s pálčivou otázkou na generálneho riaditeľa NOC (otázka znela, či Scénická žatva alebo Dotyky a spojenia, pričom respondent zaváhal na znepokojujúcich 0,8 sekúnd), získala si svoju priazeň i tieto riadky. Darmo, Nitra, milá Nitra, plodíš nám iba neochvejné radikálne pacifistky. Reč nie je o Zuzane Štefečekovej, ale inej strelkyni do čierneho – Simone Horíčkovej.

Keď sme si sadli pred Barmuseum po predstavení Narodeniny, kde účinkovala, chcel som jej zablahoželať: „Kedy máš narodeniny ty?“ začal som nezbedne. „Dvanásteho mája.“ Povzdychol som si a všimol si jej krvácajúci prst: „Preboha, nezomrieš?“ Jej odpoveď bola hodná jej železného herectva: „Pche!“ Na vysvetlenie, Narodeniny nepatria medzi tie inscenácie, ktoré by ste si zavolali na oslavu. To som zistil už na FEDIM-e (kde som na obdobný rozhovor zlanáril mentorku súboru Michaelu Čajkovičovou, ale ostatní sa na mňa za to neurazili). Kričí sa tam, búcha, rozbíjajú popolníky a tu je krvácajúci dôsledok. Ak to však predsa risknete a tieto decká si pozvete k sebe domov, od zápalu pre umenie si môžete začať prskavky. Aj balóniky majú (už druhé v rámci programu Scénickej žatvy!). Tieto však – oproti Dievčaťu z morského dna – slúžia na metaforizáciu manipulácie, pretvárk a prázdnych politických sľubov. Čiže bacha! Sú nielenže zapálení pre divadlo, ale správajú sa ako ozajstní kolektívi. Spoločne oslavujú vlastné narodeniny, pričom nešetria bizarnými darčekom ako nafukovací kostým Anče pre chalanov a podobne.

Ako už bolo spomenuté, iskra vzplanula počas interakcie s publikom. Tu som si však dovolil posunúť konverzáciu o úroveň hlbšie a rozhodol som sa Simone položiť jej vlastné otázky:

Kečup alebo horčica?

To je jasné! Kečup! Ide totiž na všetko. Horčica je iba príležitosť s párkami.

Scénická žatva alebo Dotyky a spojenia?

Na Dotykoch som ešte nikdy nebola, čiže Žatva.

To je jediný dôvod tejto kontroverznej odpovede?

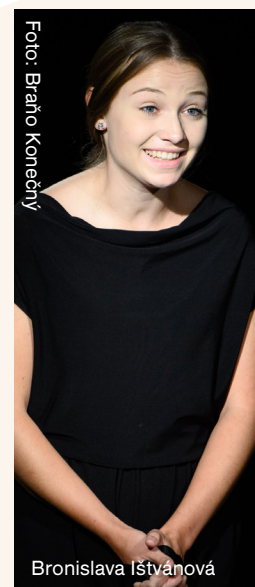
Áno.

Pche!

Mol

Šokujúce vyznanie!

Z tohtoročného programu Žatvy som dosiaľ odporoval, že sa mladí tvorcovia a tvorkyne nielenže neboja pálčivých tém, ale s úsmevom cynika mi polahky vyvolávajú mráz na chrbte. Inak to nie je ani pri recitátorke Bronislave Ištvánovej, nepriznanej prapraneteri Kristy Bendovej, ktorá má však čosi zo Sylvie Plathovej a zrejme je šmrncnutá aj odkazom Virginie Woolfovej a receptami Marie Ébrardovej. Slovom, musím sa vám (i Broni) šokujúco priznať: plathonicky som sa zaľúbil.

Bronislava Ištvanová

Lekcie pasívnej agresivity

Narodeniny

DS Hromozvod

ZUŠ J. Rosinského, Nitra

V Martine v týchto dňoch neoslavuje narodeniny iba Scénická žatva a treca sestra Irina, ale aj nepriateľka z inscenácie súboru Hromozvod pri ZUŠ J. Rosinského v Nitre. Vlastne ich nemá, ale podľa ostatných na javisku by sa mala podvoliť, aby oni mali aspoň túto istotu. Bizarná situácia, koniec koncov, ako všetky, ktoré sa počas takmer hodinového predstavenia udiali.

Členovia a členky súboru pod režijným vedením Michaely Čajkovičovej podnikli výskum na tému nepriateľ a došli k záveru, že „jednou zo základných potrieb je mať koho nenávidieť“. Text, ktorý vznikol spoločnou tvorbou, je „šmrncnutý“ absurdnou drámou. Štyri postavy (podľa kostýmov by to mohli byť vojaci, piloti alebo „men in black“) vytiahnu z publika dievča a donútiť ho oslavovať narodeniny, ktoré nemá. („To, že sa na niečom nezhodneme, neznamená, že spolu nemôžeme osláviť tvoje narodeniny.“) Potom rozohrávajú sériu akcií, ktorých dynamika je podporená aj hojným využitím bicích nástrojov. Viacero z nich je zrežírovaných mimoriadne nápadito. Javiskové akcie ponúkajú napätie aj vtíp, a to v dobrom pomere. Blížiac sa k záveru však už mohli byť tvorcovia a tvorkyne k nazbieranému materiálu viac prísni a selektívni. Polemický môže byť aj koniec, v ktorom divákov držia v napätí, či Filip obráti zbraň aj proti sebe. Stráca akýkoľvek boj zmysel, ak už niet žiadneho nepriateľa a niet sa tak proti čomu vymedziť?

Herci a herečky vytvorili na javisku temnú atmosféru pasívnej agresívnej skupinky, ale nástrojom na komunikáciu s nepriateľom sa môže stať aj torta. Narodeniny sú ambicióznou, dynamickou, prepracovanou a herecky zvládnutou inscenáciou. Azda nebude odo mňa nepriateľské uvažovať o tom, že sa dá ešte popracovať na zreteľnejšej komunikácii niektorých myšlienok a ich selekcii. Ale to, že sa na všetkom o tejto inscenácii nezhodneme, neznamená, že nemôžeme osláviť vaše Narodeniny.

Lenka Dzadíková

Zapredal svoje rodisko

Lukáš Frankovič je recitátor, študent herectva, jokuľátor hrajúci po slovenských pamätihodnostiach a večne sa usmievajúci chlapík, ktorý si od Evy Ol'hovej v Brepte objednal vodu, pretože je zadarmo. Ja som si dal kávu a bola dobrá. Tento rozhovor skrýva aj inú neplatenú reklamu.

Ako sa cítiš?

Priznám sa, že sa mi dnes táto báseň prednášala asi najhoršie. Niežeby bolo zlé publikum, ale pri každom novom prednese si uvedomím nové a nové úrovne textu a to ma už začína frustrovať. Doteraz sa mi najlepšie recitovalo na krajskom kole Hviezdoslavovho Kubína, pretože jediné, čo som o autorovi vedel, bolo, že pochádza z Levoče. Na celoslovenskom kole mi však porota povedala mnohé kontexty a súvislosti vlastného textu, ako napríklad fakt, že sa osobná samota autora výrazne pretavila do tohto diela. Ale aj keď som dnes nepodal ten najlepší výkon, som veľmi vďačný, že tu môžem byť.

Odpovedal si si na otázku, prečo sa práve tento tvoj prednes prebojoval cez celoslovenské kolo?

Prednesy si vyberám už deväť rokov sám. Myslím si, že moje predošlé recitácie boli dosť agitačné a burcujúce. Tlačil som na pílu. Tento text som si vybral týždeň po vypuknutí vojny na Ukrajine. Od hnevu som scrolloval sociálne siete a odrazu pozerám, že vydavateľstvo Modrý Peter

publikovalo tvorbu Pavla Suržina, ktorá tematizuje vojnu. To ma zaujalo a začal som po tomto autorovi pátrať. Poetika Suržinových textov je úplne iná, než akú som doteraz využíval pri svojich prednesoch.

Ty pochádzaš zo Spišskej Novej Vsi. Tak prečo si si vybral autora z Levoče? To nemáte doma vlastných autorov?

Máme, mnohých aj združuje vydavateľstvo Fama art, ale nemusíš to tam písať, ak im nechceš robiť reklamu.

Už sa to stalo pri Modrom Petrovi.

Naozaj.

Tak čo tá Spišská?

Akože autorov doma máme, ale myslím si, že viac píšú prózu (P. Karpinský či J. Petrík a ďalší) a ja prednášam poéziu. Mám totiž vzťah k hudbe a poézii tak aj vnímam.

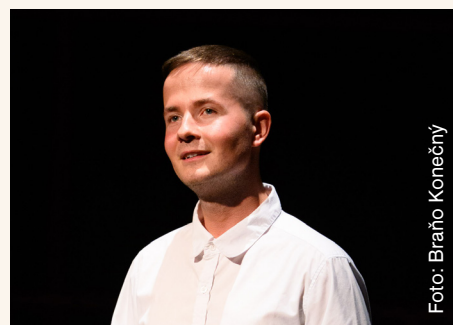
Presvedčil si ma. Ako si sa teda vyrovnal s tým, že recituješ levočského autora? Sú pre teba tieto historické či biografické súvislosti pre prednes dôležité?

Ako som povedal, vždy sa pri ďalšom prednese dozviem niečo nové. Či už si uvedomím nový význam slova, alebo vplyv autorovho života na výber daných slov. Vnímam to tak, že čím viac sa ide do špiku a spoznávania autora, tým autentickejší môže recitátor byť.

Vieš toho dosť aj o Žatve. Tak nám zarecituj k jej výročiu... teraz.

Mol

Lukáš Frankovič

Foto: Braňo Konečný

Občas si život dovolí spraviť si vtip, čo zabolí

Cvičme v rytme. Konečne niečo iné ako divadlo, povedal som si. Utekal som, pánboh chráň nie doslovne, na izbu vymeniť si svoje deravé trenky, aby mi teda pri mačacom chrptíku nevybehlo vajko na vandrovku. Pripravený na Editu Papeky som ukázal svoju ultra V.I.P. pásku a predbehol sa v rade na stacionárny bicykel.

Z Mosta do prosta, ako v našom meste starosta, bolo to predsa len divadlo. Veľmi naivný som bol, veď sme na Scénickej žatve. Súbor Brambúrk z Mosta predviedol síce pre účinkujúcich fyzicky náročné predstavenie, no pre mňa ako pre lenivého diváka to boli najmä vyčítavé a na moje svedomie atakujúce minúty utrpenia.

Brambúrk priniesli bramborky z jedného nemenovaného reťazca rýchleho občerstvenia a rozdávali ich publiku. Toto je jediný typ interakcie, ktorý by mal byť v divadle povolený. A hneď z niekoľkých dôvodov. Prvý, jedlo. Druhý, nevyžaduje si to reálne zapojenie diváka, iba sa prihlási hladný človek. A tretí, no jednoducho je to mekáč, čiže nemáme si čo vyčítať.

Ale v jednom momente si toto jedlo z rýchleho občerstvenia začali mazať po tvárach. Ešteže to nebolo nič z ponuky najkrajšieho obdobia v roku – syrovej sezóny. Neskôr Most dokázal, že vydrží viac, že vydrží stáť, že hlavu má hore, že sa nemusí báť. Že vydrží všetko to zlo sveta po tvojom boku. Že vydrží všetko to, čo príde, keď budeme spolu. (Týchto niekoľko riadkov je text piesne od AMO, a aj keď sa sem veľmi hodia, nechcel som si ich priznať za svoje, to by bolo veľmi divné cvičenie, pozn. red.)

Predstavenie to bolo však veľmi motivačné. Po skončení sme si s Gabom vymenili veľavravné pohľady. Obaja sme ihneď vedeli. Ideme na mekáč.

Felicita

Cica, nežer!

Foto: Braňo Konečný

HI-HI100RKY

Teória spravodlivosti

Klamárka

DS DRIM pri ZUŠ J. Rosinského

Nitra

Je potešiteľné, že v tohtoročnom programe SŽ sa objavujú inscenácie s aktuálnymi témami, prevažne vytvorené na základe súčasných predlôh či metódami autorskej tvorby. Je možno menej prekvapivé, že inscenácie tohto typu sú silno zastúpené v tvorbe súborov zo ZUŠ. Ich dramaturgické objavy sú často inšpiratívne aj pre profesionálne divadlá. ZUŠ J. Rosinského v Nitre vie nielen objavovať podnetné predlohy, ale im aj dať kvalitnú a inšpiratívnu javiskovú podobu.

Klamárka DS DRIM vychádza z rovnomenného románu súčasnej izraelskej autorky Ajelet Gundar Gošen. Príbeh sedemnásťročnej Nufar otvára témy zo súčasnej, nielen izraelskej spoločnosti. Nufar na jednej strane poháňa túžba po rýchlej sláve, na druhej ju trápia maniere mediálne slávnych ľudí. Na svoj postup na výslnie využije lož a neprekáža jej, že ňou zničí život inému človeku. Problémy, ktoré si Nufar spočiatku neuvedomuje a ktoré sú pre knihu ústredné, súvisia s vplyvom takejto lži na životy postáv zatiahnutých do diania bez svojho súhlasu. A to nie je len krivo obvinený Avišaj, ale predovšetkým všetky skutočné obete takéhoto násillia. Práve tieto obete to majú pri pokusoch dosiahnuť spravodlivosť veľmi ťažké. Ich výpovede bývajú zľahčované, sú považované za klamárky a násilníci unikajú spravodlivým trestom.

Režisérka Marica Šišková skomponovala svoju inscenáciu ako sériu monológov Nufar a ďalších postáv dotknutých jej lžou. Je veľmi šikovné, že sa inscenácia otvára monológom Zivy, skutočnej obete násillia. Ziva sa potom v inscenácii opätovne objaví v paralelnom monológu s násilníckym Idom, ktorý patrí k vrcholom inscenácie, aby v ňom obvinila spoločnosť, kde spravodlivosť platí iba teoreticky a nevymožiteľnosť práva robí z obetí otrokov na nich spáchaných skutkov. Jednotlivé monológy

sú od seba oddelené prestavbami scény a kostýmovými prevlekmi. Scéna je jednoduchá, tvoria ju ružové stojky z lešenia a pár dosiek. Vďaka ich variabilnosti sa scéna mení v horizontálnom aj vertikálnom pláne, ružová farba príznakovo (a vtipne) odkazuje na mediálny gýč a v ďalšom pláne aj konštruktivistickú povahu sociálnych vzťahov. Navyše vytvára hercom „mejercholďovský“ priestor na fyzické akcie. Herci ho dokážu vďaka svojej disponovanosti a dobre vypracovanej schopnosti pracovať s telom a proxemikou veľmi dobre využiť. Prestavby a prevleky však spôsobujú problém v temporytmickej štruktúre inscenácie. Hoci každý herec a herečka pod vedením režisérky dokázali svoj monológ dobre vystavať a odohrať, prestavby im neumožnili nadviazať na energiu vybudovanú predchádzajúcim výstupom. Takto zvolená kompozícia sťažovala aj orientáciu v príbehu. Kvôli rozhodnutiu vystavať inscenáciu týmto spôsobom a kvôli miestami príliš textovo zaťaženej dramatizácii vzbudila inscenácia aj niekoľko rozpakov. Tie pramenili z toho, že sme videli výborné herecké výkony, počuli kvalitne napísaný text o dôležitých témach, ale predsa sme z divadla neodišli so silným zážitkom.

Ján Šimko

Foto: Braňo Konečný

Máte chvíľku na nášho spasiteľa?

To nie je pena. To je aviváž.

Ich inscenácia sa volá Klamárka. Nedá sa teda s istotou povedať, že informácie v tomto rozhovore budú úplne pravdivé. Napriek tomu mladá herečka Anička Čavčíková vyzerala pomerne dôveryhodne, a tak sme jej dali aspoň šancu.

Donútili vás prečítať predlohu?

Okoloidúci náhodný divák: To dobre na vás vymysleli. Tú penovú vodu...

Anička: To nie je pena. To je aviváž.

Tak čo, donútili?

Pokiaľ viem, tak nikto z nás ju nečítal. Bol to celkovo veľmi zvláštny proces, keďže sme to začali tvoriť ešte počas lockdownu. Nemali sme teda ani ako si tú knižku požičať. Naša učiteľka Marica nám však zostavila zoznam hlavných bodov a krátko úryvky, vďaka čomu sme získali solídne porozumenie príbehu aj svojich postáv.

Takže Marica prišla s nápadom túto

knihu inscenovať?

Áno, priniesla nám ju s tým, že je to niečo zaujímavé. Najmä jej záver, ktorý je taký absurdný. Ten nám dala aj prečítať a nás to zaujalo, takže sme sa rozhodli do toho ísť.

Zvykneš klamať?

Samozrejme. Každý klame.

Témy, ktorým sa venujete, sú viac než ťaživé. Ako sa s tým psychicky vyrovnávate?

Nikto z nás to obzvlášť dramaticky neprežíva. Asi sme sa s tým naučili už fungovať, lebo aj v inscenáciách predtým sme spracovávali komplikovanejšie témy. Je to niečo, čo prežijeme na javisku a potom ideme ďalej. Nebudí nás to uprostred noci. Všetci sme mentálne v poriadku.

Čiže to na konci, čo sa vylialo, bola aviváž? To bol či nápad?

Táto scéna odkazuje práve na tú záverečnú pasáž knihy. Nechcem prezrádzať, čo sa tam deje, lebo je to veľmi zaujímavé. V knihe je totiž spomenutá ružová farba a nejako sme to chceli napodobniť, lebo samotná ružová farba je veľmi drahá. Pôvodne sme používali jogurt s ružovým farbivom. Ale keď ten zabrble oblečenie, tak to strašne smrdí. Takže sme teraz prvýkrát skúsili aviváž.

Koľkokrát ste počas skúšok spadli z tých konštrukcií?

Skúšali sme pôvodne najmä individuálne a Kika, ktorá na nich loží najviac, je našťastie fyzicky zdatná a veľmi nepadala. Natália síce spadla, ale je v poriadku. Všetci sme to prežili. Viac padáme na tej aviváži...

Diddy P.

LH (*komentuje slabú účasť na rozboře*): Řeknem si, co chceme, a pak půjdeme debatovat ven k vodotryskům.

ČLOVEK

LH (*reaguje na hluk v stane*): Mohu poprosit všechny ve stanu, aby byli trochu tišší? Nás totiž čeká velká zkouška větrem a druhá velká zkouška – food festival ztlouká stánky. (...) Promiňte, že jsem byl chvíli za učitelku.

LH: Pokud to tak mělo být, tak to fungovalo, pokud to tak nemělo být, tak jsem si to dotvořil ve své fantazii a fungovalo to alespoň pro mě.

JC: Je to taká environment jam session.

NARODENINY

LD: Nielen Irina z Troch šestier oslavuje narodeniny... Tak by som začala.

JŠ: Na majstrovstvách sveta v začiatkoch by to bolo dobré.

LD: Je to text, ktorý nie je krátky a všetko je vaše. (...) Chcela som hodnotenie na vás dať do krajších viet, ale Ditte Jurčová si ku mne prisadla na raňajkách. (...)

LD: Zrazu sa tam zjaví balón, ktorý je veľmi adorovaný na Žatve tento rok, ale ja by som tých troch baloňákov nepotrebovala.

DL: Ešte jedna poznámka (*tvrdso vyslovuje slová*) Ľudia, ľúto, nepriateľ, priateľ... Ja som z Prešova, viem, že vy ste z Nitry. Ale mnohí z vás pôjdu niekam ďalej, napríklad na herectvo. A aj keby ste išli „len“ na divadelnú kritiku...

JŠ (*ako vedúci Katedry divadelných štúdií*): To bola ponuka, aby som sa blysol nejakým bonmotom, ale nemám.

LH: Jsem rád, že říkáte, že jste hráli v Čechách, já nemám rád ten tvar „v Česku“.

Miro Dacho: A čo na to hovoria na Morave?

JŠ: Ale oni zjavne hrali v Čechách.

Súbor: V Bechyni.

LH: Takže v jižních Čechách.

Súbor: Ale aj v Šumperku.

JŠ: Tak ste hrali v Čechách aj na Morave.

LH: A není to Slezsko?

KLAMÁRKA

DL (*o monodramatickej štruktúre*): Má to veľmi predvídateľnú kompozíciu. My sme

videli, koľko máte hercov – jeden, dvaja... osem. A potom sa niečo udeje.

LH: Mohlo by to byť pochůzkové divadlo, mohl bych chodit od jednoho monologu k druhému a mezitím si odskočit na zmrzlinu. Je to takový herbář výpovědí.

LD: Vy máte na ZUŠ-ke viac súborov ako Slovenské národné divadlo.

RECITÁTORI

DL (*o použití rekvizity Bronislavy Ištvanovej*): Dajte jej radu, že gestá jej idú, nech to skúsi bez stužky.

JŠ: Nabudúce bez skúšky zahráš to bez stužky.

DL (*o prednese Lukáša Frankoviča*): Išli ste až na suržinovské dno duše.

Mňa irituje vaše oblečenie. Ste v bielom.

LF: Pre mňa mal kostým symbolizovať spln.

JŠ: Malo by ešte niečo zaznieť?

JC: Hymna. Je štátny sviatok.

Zaznamenala Maš

Súbor z Rimavskej Soboty neprišiel na rozbor, lebo v stane sú plastové stoličky.

Učíme sa non100p

V Martine som bol naposledy v novembri. Priateľku som vzal do Lýry, nech vie, ako vyzerá divadelná kaviareň v SKD. Vtedy som prvýkrát zistil, že Lýra už nie je Lýra. Keď som vošiel, vôbec tam nebolo nafačené a nikto tam nebol. Báľ som sa, že čo toto bude cez Žatvu. Veď to predsa takto nemôže byť! Tu to musí žiť! Tu sa musí múdro debatovať a spomínať! Až dnes som si uvedomil, že to vôbec nie je o názve. Že tú atmosféru robia ľudia a som rád, že ste tu a že robíte Žatvu Žatvou a Brept Lýrou. Ďakujem.

No a z Breptu sa ide rovno do stanu. Mirko Dacho na úvod Hovorov o divadle privítal ľudí, ktorí dali prednosť slovenskej klasike namiesto latino párty, ktorá sa diala na ulici hneď vedľa. Témou bolo vzdelávanie na ZUŠ-kách a osveta tak celkovo. V debate hostil tri dámy, ktoré sú vo vzdelávaní mladých

divadelníkov a divadelníčok už legendami. Zistili sme, že ani jedna z nich nie je divadelníčka a že vôbec nie sú kvalifikované robiť to, čo robia. Ale vychovali napríklad také mená, ako náš šéfredaktor Kubko Molnár. Jedna podobná vychovala dokonca aj mňa. A ak toto čítate, je veľká pravdepodobnosť, že jedna taká vychovala aj vás. Ony sejú zrno divadla a bez nich by stá Žatva určite nebola. Lúbime!

Svetlá sa zhasli a DJ Tuzex naplnil stan hudbou. Nezdá sa vám ináč ten náš stan volajáký iný? Väčší mi pripadá. Kedysi to tam vyzeralo ako na pivnom festivale. No a teraz to tam vyzerá ako na svadbe. Všetko biele, aj stoly a stoličky. Čúrať sa už nechodí do krikov, ale na toaletu. Normálne som hľadal nevestu. Ale tá tam nebola. Nezvesta.

Gabo nadSTOkilo Žifčák

Vydáva Národné osvetové centrum. Redakcia: Jakub Molnár, Martina Mašlárová, Diana Pavlačková, Matej Feldbauer. **Grafická úprava:** Viktória Vičíková. **Občasní prispievatelia:** Mojmir Procházka, Gabriel Žifčák. **Jazyková korektúra:** Katarína Vrablicová. **Mediálny komunikátor:** Matej Vanoch. **Foto:** Michal Lašut, Braňo Konečný, Ctibor Bachratý. **Počet kusov:** 100. **Tlač:** Národné osvetové centrum. © NOC 2022

Vodné 100čné:

hlavný organizátor

finančne podporili

spolu organizátori

hlavní partneri

partneri

mediálni partneri

